

2013-06-14

Linda Eriksson

Skogsindustriernas synpunkter på Miljömålsberedningens förslag till delbetänkande om långsiktigt hållbar markanvändning.

Miljömålsberedningen lägger fram ett antal etappmål för miljöhänsynen i skogsbruket. Skogsindustrierna stöder etappmålet att förtydliga SVL lägstanivå men anser att man i detta förslag gör precis det motsatta. Miljömålsberedningens roll måste vara att peka ut politiska riktningar men inte att lägga detaljerade författningsförslag. Förslaget är dessutom lagt utan en djupare problemanalys. Skogsindustrierna tror att den dialog som Skogsstyrelsen har med skogssektorn kring miljöhänsynen i skogsbruket sannolikt kommer att ha mycket större betydelse för miljöhänsynen än detta förslag som snarare riskerar att försämra hänsynen ute i skogen.

Mycket sent i beredningens arbete införs ytterligare restriktioner i form av hänvisning till arter samt sociala värden för skogsbruket som inte tidigare diskuterats. Detta bidrar till rättsosäkerheten och otydligheten kring hänsynsreglerna i Skogsvårdslagen.

Det är Skogsindustriernas uppfattning att förslaget till ny skogsvårdsförordning bryter mot det grundlagsstadgade egendomsskyddet i regeringsformen och skyddet i Europakonventionen då det inte;

1. uppfyller proportionalitetsprincipen om vad som är en rimlig balans mellan det allmännas intresse och den börda som ingreppet innebär för den enskilde;
2. uppfyller grundläggande krav på rättsäkerhet; och
3. bryter mot principen om double jeopardy (art 50 Europeiska Unionens stadga om de grundläggande rättigheterna) genom att förslaget för ny skogsvårdsförordning tillsammans med timmerförordningen leder till dubbla sanktioner av straffrättslig karaktär.

Skogsindustrierna förutsätter att lagrådet granskar förslaget innan det ges status av förordning.

Etappmålet om ytterligare skydd av skogsmark läggs även detta utan djupare analys. Skogsindustrierna anser mot bakgrund av de stora skogsarealer som redan skyddas i Sverige att det skulle ge betydligt bättre miljönytta att stimulera markägarna till restaurering av naturvärden genom kombinationer av skydd och skötsel än att avsätta ytterligare stora arealer som reservat. Skogsindustrierna noterar samtidigt att beredningen konstaterar att Sverige redan lever upp till de krav som kan ställas genom internationella överenskommelsen och att vi i jämförelse med ett antal europeiska länder har en mycket hög andel strikt skydd.

5. Etappmål om skydd av land- och sötvattenområden

Analysen om skydd i ett antal europeiska länder visar att Sverige i jämförelse har en mycket stor andel av sitt skydd i former som undantar mark från brukande. Detta har resulterat i en kraftig sänkning av den långsiktiga avverkningsnivån idag och i framtiden. Därmed påverkas också arbetstillfällen, investeringar och exportintäkter. Analysen i kombination med de underlag som Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket tagit fram till beredningen visar att Sverige med marginal lever upp till internationella åtaganden. Sverige har mer strikt skyddad skog än något av de länder som Miljömålsberedningen jämfört med. Utan att några som helst analyser av konsekvenserna för jobb och exportintäkter föreslår beredningen att reservatsavsättningarna ska fortsätta i nuvarande höga takt.

Tyvär har berörda myndigheter i sitt underlag inte summerat omfattningen av de olika skyddsinstrumenten och redovisningen av frivilliga avsättningar är ofullständig. Denna otydlighet finns tyvärr kvar i förslaget till betänkande. Det finns stora frivilliga avsättningar ovan gränsen för fjällnära skog som inte överhuvudtaget redovisas i utkastet till delbetänkande. Beredningen bör inse vilket budskap detta sänder till de markägare som gjort dessa ”värdelösa” avsättningar.

Förslaget om att 1 350 000 hektar ska omfattas av den nya skyddsformen Ekolandskap som har frivilliga insatser som utgångspunkt är intressant. Skogsindustrierna är dock kritiska till att de ska utgöra samrådsområden eftersom viljan till frivillighet kommer att minska i samma takt som samrådsplikten ökar. Inför i stället en ny naturvårdsavtalsform för Ekolandskap mellan de ingående intressenterna. Låt de statliga medlen gå till avtalsparterna gemensamt för hantering och användning, i stället för att avlöna ytterligare länsstyrelsetjänstemän för att tala om för markägarna vad de frivilligt ska göra. Skogsstyrelsen bör också ges en roll i ekolandskapen då de faktiskt sitter på flera statliga instrument av betydelse.

9. Etappmål om förtydligad miljöhänsyn i skogsvårdslagstiftningen

Skogsindustrierna vänder sig mot den bristande problemanalysen kring detta förslag. Miljöarbetet i skogen har stadigt förbättrats sedan 1993, mängden död ved, grova träd, gammal skog, äldre lövrik skog etc ökar. Trots detta väljer man att basera problemanalysen på tro och tyckande att det skulle stå illa till i den svenska skogen. Skogsindustrierna stöder tanken att förtydliga SVL lägstanivå men anser att man i detta förslag gör precis det motsatta. Skogsindustrierna tror att den dialog som Skogsstyrelsen har med skogssektorn kring miljöhänsynen i skogsbruket sannolikt kommer att ha mycket större betydelse för miljöhänsynen än detta förslag som snarare riskerar att försämra den faktiska hänsynen ute i skogen.

TIMMERFÖRORDNINGEN

Införande av sanktioner måste analyseras i ett sammanhang med implementering av Timmerförordningen. Är det rimligt att skogsägaren döms för olaglig avverkning enligt timmerförordningen för att han lämnat 9 träd/ha i stället för 10? Att virke som avverkat utan laglig rätt ska omfattas av Timmerförordningen är självklart men som Skogsindustrierna uppfattar förslaget om förtydligad miljöhänsyn kommer allt virke från en avverkning som *på någon punkt* inte lever upp till kraven i förordningen att kunna omfattas av Timmerförordningen och dess strafförelägganden.

SOCIALA VÄRDEN

Skogsindustrierna anser att det är helt orimligt att föra in sociala värden i skogsvårdslagen utan att först definiera begreppet och analysera konsekvenserna av vad det innebär för skogsbruket och övrig hänsyn.

ARTER

Skogsindustrierna anser att det är mycket olyckligt att som i den föreslagna 38 § hänvisa i förordningstext till en rödlista utan egen formell status. Här förväntas skogsbruket ta hänsyn till enskilda arter som för de flesta skogsägare torde vara högst okända. Därför förordar och arbetar skogsbruket med hänsyn till substrat och miljöer istället för att fokusera på enskilda arter. Här borde beredningen dra nytta av det arbete som gjorts inom ramen för Skogsstyrelsens dialog kring översyn av 30 § SvL gällande såväl arter som prioritering av hänsyn.

Det är viktigt att beredningen inser att all avverkningsbar skog innehåller rödlistade arter, men att alla inte är i behov av hänsyn vid skogsbruksåtgärder och många klarar sig utmärkt med generella hänsynstaganden.

HÄNSYNSBIOTOPER

Skogsindustrierna är starkt kritiska till förslagen om att införa förbud mot skogsbruksåtgärder i hänsynsbiotoper. Tidigare utredningar, exempelvis inför 1993 års skogspolitiska beslut, visar att det inte går att göra rättssäkert eftersom hänsynsbiotopernas avgränsningar är mycket svåra att tydliggöra. Var börjar och slutar en hänsynsbiotop? Fråga 10 experter och du får 10 olika svar. Så sent som

den 5 mars i år konstaterade Skogsstyrelsen att det är mycket stora skillnader mellan de bedömningar som görs av Skogsstyrelsens egna inventerare och de kontrollinventeringar som nu genomförts avseende vilka miljövärden som ska bevaras, trots att bedömningskriterierna är desamma. Även om det senaste förslaget inte kopplar några sanktioner till bestämmelsen, kommer den ändå att straffsanktioneras genom timmerförordningen, vilket medför att bestämmelsen inte kan anses uppfylla kraven på rättsäkerhet.

En rättsregel som inskränker äganderätten måste för att vara rättssäker och kunna bli föremål för en straffsanktion vara möjlig att förutse. Många rättsregler i dagens allmänna råd, som nu föreslås anta förordningsform, innehåller subjektiva bedömningar. Ett tydligt exempel på en regel i den föreslagna förordningen som innehåller subjektiva element är 39 § om hänsynskrävande biotoper.

KÖRSKADOR OCH UNDANTAG

Skogsindustrierna anser att man i 43 § om försiktighetsmått för att undvika körskador måste förtydliga att det gäller rimliga åtgärder. Det saknas också en generell möjlighet för ansvarig myndighet att medge undantag från bestämmelserna. En sådan möjlighet måste finnas eftersom speciella situationer alltid kommer att uppkomma.

Här missar beredningen helt branschens och forskningens ansats att skilja på allvarliga och mindre allvarliga körskador i den gemensamma körskadepolicyn. I stället förutsätter man att alla körskador är lika allvarliga såvida man inte vidtagit förebyggande åtgärder.

AVVERKNINGSANMÄLAN

Skogsstyrelsens bemyndiganden i 47 § är enligt Skogsindustriernas mening för omfattande. Detta i kombination med straffbestämmelsen i 62 § om försvårande av natur- och kulturvårdskontroll riskerar att bli orimligt för skogsbruket om ALLT ska redovisas i avverkningsanmälan. Vilket kan bli konsekvensen av omfattande bemyndiganden till Skogsstyrelsen. Det finns också en uppenbar risk att intrångsbegränsningen kommer att nås i snart sagt varje avverkning med dessa bemyndiganden. Konsekvensen blir en ökad administrativ börda för den enskilde skogsägaren tillsammans med enorma behov av inventeringar och fältbesök innan avverkningsanmälan som i princip negligeras av beredningen. Konsekvensen blir också lägre avverkning vilket går ut över industrins virkesförsörjning och därmed arbetstillfällen och exportintäkter.

Skogsindustrierna

Mårten Larsson

Linda Eriksson